

ประชาสัมพันธ์ สถาบันศิลปวัฒนธรรมเฉลิมพระเกียรติ Institute of Art and Culture

www.ru.ac.th/culture ☎ ๒๓๑๐ ๘๘๘๕

ฉบับเดือน เมษายน ๒๕๕๘

๒ เมษายน ๒๕๕๘

วันอนุรักษ์มรดกไทย หมายถึง วันเทิดพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่พระองค์ทรงเป็นแบบอย่าง ในการบำเพ็ญพระราชกรณียกิจและพระราชจริยวัตร ในด้านการอนุรักษ์มรดกของชาติในสาขาต่างๆ คือ พุทธศาสนา ภาษาไทยและวรรณกรรม ประวัติศาสตร์และโบราณคดี งานช่าง สถาปัตยกรรมและดนตรีไทย รวมทั้งได้เจริญรอยตามเบื้องพระยุคลบาท ในการสร้างสรรค์ และธำรงมรดกของชาติให้ยั่งยืนตอกทอดถึงลูกหลานไทยสืบไป

เมื่อถึงวันอันเป็นมหามงคลคล้ายวันราชสมภพทุกปี พลกนิกรชาวไทยจึงได้รำลึกแบบอย่าง ที่ทรงมีพระวิริยะอุตสาหะบำเพ็ญพระราชกรณียกิจและพระราชจริยวัตรในด้านการอนุรักษ์มรดกของชาติ และได้เจริญรอยตามเบื้องพระยุคลบาท ในการสร้างสรรค์และธำรงมรดกของชาติ ให้ยั่งยืนตอกทอด ถึงลูกหลานไทยสืบต่อไป พระเกียรติคุณและพระราชภารกิจอันยิ่งใหญ่ ที่ได้ทรงบำเพ็ญและจารึกอยู่ในประวัติศาสตร์ของชาติไทยในด้านการอนุรักษ์มรดกของชาติมีมากมาย นานับการ ทรงปฏิบัติพระราชภารกิจ ทั้งปวงด้วยพระปรีชาสามารถด้วยพระวิริยะอุตสาหะล้ำเลิศ อำนาจประโยชน์แก่ประเทศไทย และประชาชนนานาประการ ในอันที่จะอนุรักษ์ไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรม อันเป็นมรดกอันล้ำค่าของชาติ

๖ เมษายน ๒๕๕๘

วันจักรี ซึ่งตรงกับวันที่ ๖ เมษายนของทุกปีนั้น เป็นวันที่รำลึกถึงพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช (รัชกาลที่ ๑) ทรงปราบดาภิเษกขึ้นเป็นปฐมบรมกษัตริย์แห่งราชวงศ์จักรี ในวันที่ ๖ เมษายน พ.ศ. ๒๓๒๕

ในการจัดงานครั้งแรก พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงให้อัญเชิญพระบรมรูปของพระมหากษัตริย์ทั้ง ๕ พระองค์ อันได้แก่

- พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช รัชกาลที่ ๑
- พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ ๒
- พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๓
- พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔
- พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕

ที่ประดิษฐานอยู่ ณ พระที่นั่งวิมาลย์มหาปราสาท มาประดิษฐาน ณ ปราสาทเทพบิดร เพื่อให้ประชาชนชาวไทยได้เข้ามาสักการบูชา และถือเป็นธรรมเนียมปฏิบัติมาจนทุกวันนี้ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๗๕ เนื่องในวโรกาสฉลองกรุงรัตนโกสินทร์ครบรอบ ๑๕๐ ปี พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗ ทรงมีพระราชดำริที่จะสร้างอนุสรณ์เพื่อเป็นประโยชน์แก่ประชาชนส่วนรวม จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างสะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาขึ้นและพระราชทานชื่อว่า “สะพานพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก” พร้อมกับโปรดเกล้าฯ ให้สร้างพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ขนาดใหญ่กว่าพระองค์จริงถึง ๓ เท่า ในลักษณะประทับนั่งบนพระที่นั่ง พระหัตถ์ขวาทรงพระแสงดาบ ในบริเวณดังกล่าว และเมื่อถึงวันที่ระลึกมหากษัตริย์บรมราชวงศ์ ก็จะมีการจัดงาน ณ บริเวณลานด้านพระบรมราชานุสาวรีย์ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชมาจนถึงปัจจุบัน และเมื่อมีการสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ในโอกาสครบ ๒๐๐ ปี ทางกรุงเทพมหานคร จึงได้ถวายพระราชสมัญญาว่า มหาราช ต่อท้ายพระนามาภิไธยของพระองค์ท่าน เนื่องด้วยพลกนิกรชาวไทยได้สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ ที่ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจที่เป็นพระคุณยิ่งแก่แผ่นดินไทย

.....

ปรัชญา
‘เสริมคุณค่าชีวิต เสริมค่าชีวิต มีศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาไทย’
พันธกิจ
‘รณรงศ์ สืบเสริญ อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม เชื้อความมั่นคงอาเซียนไทย’

ประชาสัมพันธ์
สถาบันศิลปวัฒนธรรมเฉลิมพระเกียรติ
Institute of Art and Culture

www.ru.ac.th/culture ☎ ๒๓๑๐ ๘๘๘๕

ประเพณี วันสงกรานต์

ประวัติความเป็นมา

สงกรานต์ เป็นประเพณีที่สืบทอดต่อกันมาอย่างช้านาน ในประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประเทศศรีลังกา บางรัฐของประเทศอินเดีย และไวมณฑลยูนนานของจีน ตั้งแต่อดีตมาวันสงกรานต์ของไทย จะกำหนดตามคัมภีร์สุริยยาตร์ ซึ่งจะตรงกับช่วงดวงอาทิตย์ผ่านจากราศีมีนเข้าสู่ราศีเมษ ประกอบไปด้วย วันมหาสงกรานต์ หรือวันส่งท้ายปีเก่า วันกลาง หรือวันเนา และวันขึ้นปีใหม่ หรือวันเถลิงศก จากหลักฐานนี้ เทศกาลสงกรานต์มักตรงกับวันที่ ๑๔-๑๖ เมษายน ยกเว้นบางปี เช่น พ.ศ. ๒๕๕๑ และ พ.ศ. ๒๕๕๕ ที่วันสงกรานต์กลับมาตรงกับวันที่ ๑๓-๑๕ เมษายน ซึ่งเมื่อเทียบกับปฏิทินสากล วันที่อาจเปลี่ยนไป และเมื่อวันมหาสงกรานต์ตรงกับวันใดก็จะตั้งชื่อนางสงกรานต์ประจำปีนั้นตามชื่อเทพธิดาทั้ง ๗ องค์ ของท้าวทิลลทรมในตำนานไทยโบราณ ได้แก่ วันอาทิตย์ นางทงชะเหวี วันจันทร์ นางโคราคะเหวี วันอังคาร นางราชสเหวี วันพุธ นางมณฑาเหวี วันพฤหัสบดี นางกิริเหวี วันศุกร์ นางกิมิทาเหวี วันเสาร์ นางมโหธรเหวี

แต่ต่อมา รัฐบาลไทยได้กำหนดให้เทศกาลสงกรานต์ตรงกับวันที่ ๑๓-๑๕ เมษายน ของทุกปี และกำหนดให้วันที่ ๑๓ เป็นวันผู้สูงอายุ และทุกวันที่ ๑๔ เป็นวันครอบครัว อีกด้วย

ความสำคัญของวันสงกรานต์

ถือเป็นประเพณีการเฉลิมฉลองวันขึ้นปีใหม่ของไทยเป็นวันแห่งความเอื้ออาทรความรัก ความผูกพัน ที่มีต่อกันทั้งครอบครัว ชุมชน สังคมและศาสนา ซึ่งในพิธี ได้แก่ การใช้น้ำเป็นสื่อกลาง รดให้แก่กันเพื่อความชุ่มชื้น ขอพระจากบิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย และผู้อาวุโสที่เคารพนับถือ

กิจกรรมสงกรานต์

- การทำบุญ ตักบาตรเลี้ยงพระ ฟังเทศน์ ปฏิบัติธรรม
- สรงน้ำพระ ปลอ่ยนก ปลอ่ยปลา ก่อพระเจดีย์ทราย ซึ่งเป็นการปฏิบัติที่นำความรุ่งเรืองมาสู่ชีวิต
- การรดน้ำผู้ใหญ่และการทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้บรรพบุรุษ
- การสาดน้ำกันนั้นถือว่าเป็นสัญลักษณ์ของประเพณีที่นิยม สวมมากจะเริ่มตั้งแต่หลังจากประกอบพิธีสรงน้ำพระเสร็จแล้ว โดยน้ำที่ใสสะอาดผสมด้วยน้ำอบ น้ำหอมหรือแป้งหอม บรรพชนใช้ในฤกษ์ยามเพื่อความสนุกสนานรื่นเริง

ปรัชญา
‘เสริมคุณค่าชีวิต เสริมค่าชีวิต มีศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาไทย’

พันธกิจ
‘รณรงค์ ส่วเสริม อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม เน้นความมั่นคงทางวัฒนธรรมไทย’

